

Ameriko vabijo na svet. razsodišče. - Mussolini ostane

BREZ SODELOVANJA AMERIKE SKLEPI NARODOV NI-MAJO PRAVE VELJAVE. — ZED. DRŽAVE POVABLJENE K SVETOV. RAZSODIŠČU. — IZPREMEMBA SPORNE TOČKE. — UPANJE, DA SE AMERIKA ODZOVE.

Genova, Svica. — Države uvidevajo, da brez sodelovanja mogočnega strica Sama vse njih delovanje ne bo imelo željenega uspeha, in da vsi njih sklepi brez njegovega končnega O. K. ne bodo imeli prave veljave. Konferenca Lige narodov je zato v soboto enoglasno sklenila, naj se Zed. države povabijo, da sodelujejo kot aktivni član svetovnega razsodišča s sedežem v Haagu, ki je ustanovljeno v namen, da razsoja in poravnava spore med posameznimi državami. Zed. države do zdaj niso pristopile k temu sodišču, ker so bile po točki 5 tozadnega protokola krajanje njih pravice. To točko pa je zdaj Liga izpremenila v toliko, da se bodo o vseh predlogih, ki bodo stavljani Zvezi narodov obvestile Zed. države, da se jim bo dala na ta način prilika, da se izjavijo, ni-li sprejetje tega predloga mogoče v škodo Zed. državam. Ker je torej ta glavna ovira odstranjena, je upati, da se bo Amerika odzvala povabilu in zasedla sedež pri mednarodnem razsodišču. Ako bo do tega prišlo, bo brez dvoma to razsodišče s tem mogočnim članom mnogo pridobilo na veljavi in uplivi.

POIZKUS, ORGANIZIRATI DELAVCE, SE SMATRA ZA ZAROTO

Philadelphia, Pa. — Delavci v tukajšnji oblačilni industriji so pričeli kampanjo, da se vse tozadnevne tvornice sklopijo v unijo. Mogotci, njih delodajalci, pa so pri federalnem okrožnem sodišču vložili proti njim obtožbo, da "kujejo zločinsko zaroto" in da se jih mora najstrožje kaznovati. Sodnija do zdaj še ni uvaževala njih pritožbe, ki ni samo neprimerna, ampak naravnost nesramna. Delavca se torej smatra za zločinca, ako si skuša pridobiti svoje pravice.

PARNIK NA MICHIGANSKEM JEZERU POSTAL ŽRTEV VIHARJA

Chicago, Ill. — Zadnji ponedeljek, 9. sept., se je podal tovorni parnik "Andaste" na svojo običajno pot po mišiganškem jezeru. Ker ga v določenem času ni bilo nazaj, so začeli preiskovati in so našli posamezne dele parnika na jezeru blizu Holland, Mich. Domnevajo, da je parnik z vsem moštvo vred postal žrtev viharja, ki je divjal po jezeru zadnji ponedeljek.

DVA BILA HKRATI OBEŠENA

Moundsville, W. Va. — V tukajšnji državni jetnišnici se je izvršila smrtna obsodba na vislicah nad M. F. Morrison in W. E. Wilcott, ki sta bila spoznana krivim, da sta umorila lastnika gasolinske postaje Fr. Bowena. Smrtna obsodba se je izvršila nad obema istočasno.

ITALIJA OSTANE POD DIKTATORJEM

Mussolini izjavil, da ne namerava ukiniti diktatorstva. — Hvalil fašizem in hvalil samega sebe. — Strah pred fašizmom ima upliv na značaj italijanskega ljudstva.

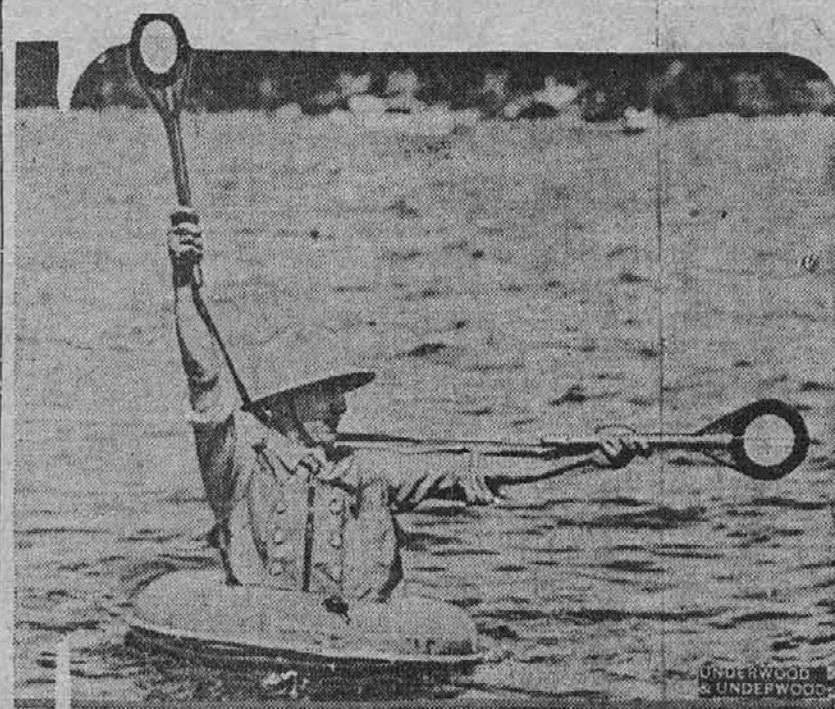
Rim, Italija. — Ker se je Mussolini nedavno sedemim ministrskim sedežem, ki jih je do zdaj sam držal, odpovedal in jih oddal svojim pristajšem, se je razširila po Italiji govorica, da namerava opustiti diktatorstvo in tudi razpustiti fašistovsko stranko. Dobil je od vseh strani nebroj vprašanj, je-li to resnica, na kar je Mussolini v soboto javno odgovoril, da je vse izmišljeno in da nikakor nima namena, da bi se umaknil. Po njegovem mnenju, kakor se je sam izrazil, je namreč diktatorstvo edino pravilna oblika vladanja, ki jo odobravajo in sprejemajo tudi že druge države. Takozvana demokracija in prostost, da so le lepe besede, s katerimi se v praktičnem življenju ne doseže dosti. Fašizem je izpremenil geslo francoske revolucije, ki se je glasilo: Prostost, enakost in bratstvo, v bolj primerno geslo, namreč: Oblasť, red in pravica.

V svojem govoru je še nadalje na vso moč hvalil fašizem, koliko je dobrega storil v teku svojega sedemletnega obdobja; pri tem pa tudi ni pozabil na svojo osebo, češ, da je on sam popolni mojster, ki razume, kako se vodi država. Omenil je tudi, kako je fašizem izpremenil značaj italijanskega naroda, iz lahkomiselnih klepetavcev da je napravil resne ljudi. Radi verjamemo, da je italijansko ljudstvo bolj pazljivo pri govorjenju, ker pač ve, da povsod mrgoli polno fašistovskih špijonov.

RUDARJI BODO DELEŽNI UMETNEGA SOLNCA

Moscow, Idaho. — Kakor znano, obstoji solnčna svetloba iz več vrst žarkov; izmed njih najbolj ugodno in najbolj zdravo vplivajo na človeško telo takozvani ultravijolični žarki. Znanosti se je posrečilo, da lahko umetnim putem proizvajajo te žarke, in mnogi zdravniki se jih tudi poslužujejo pri zdravljenju. Zdjaj pa se dela na to, da bodo tudi majnarji in sploh podzemski delavci dobivali solnčno svetlobo v obliki teh žarkov. Pričela bo s tem, kakor je bilo objavljeno, neka rudarska kompanija v Coeur d'Alene distriktu. Ako se bodo pokazali zadovoljivi uspehi, bodo sčasoma tudi druge kompanije upeljale to umetno solnce pod zemljo.

POVODNI PROMETNI STRAŽNIK V BERLINU

Kakor imamo v Ameriki cestne stražnike, da pazijo na avtomobiliste, tako si je Berlin omislil povodne stražnike, da nadzorujejo izletniške male ladje in čolne. Slika kaže stražnika, ki ravno daje nekemu motornemu čolnu znamenje "Stoj". Stražnik ima na sebi gumijasto obleko.

RUSIJA NAPOVEDALA VOJNO STANJE

Sovjetska vlada izjavila, da se nahaja s Kitajsko v vojnem stanju in je mobilizirala vse obmejne vojaške sile. — Nikakih grozovitosti nad sovjetskimi ujetniki na Kitajskem.

Mukden, Mandžurija. —

Kakor se doznava iz kitajskega glavnega stana, je ruska vlada sporočila svojim obmejnimi četam, da obstoja med sovjetsko državo in Kitajsko pravo vojno stanje, ker ni Kitajska zadovoljivo odgovorila na ruske zahteve. Poročilo tudi trdi, da je Rusija mobilizirala vse svoje vojaške sile ob meji in da namerava izvršiti splošni napad na kitajsko fronto.

V kitajskih rokah se nahaja nad tisoč sovjetskih podanikov kot ujetnikov, izmed katerih je večina obdolžena špijonaže v prid Rusiji, ali pa, da so skušali poškodovati ali uničiti kitajske javne naprave ob meji. Kakor potrjuje očitve, so vse govorice o grozovitostih, ki jih uganjajo Kitajci s temi ujetniki, izmišljene. Umevno je, da kot ujetniki nimajo udobnosti, da tudi hrana ni zadostna, vendar pa se z njimi ne postopa kruto.

PET DELAVNIKOV NA TEDEN V STAVBENI INDUSTRIJI

New York, N. Y. — Petdnevni delavni teden stopa čimdalje bolj v veljavo. V New Yorku je za stavbno industrijo že splošno upeljan; enako tudi v Clevelandu in Pittsburghu. Pričakuje se, da se bo tudi Chicago jim pridružila s svojimi 110,000 stavbinskimi delavci. Kar se tiče plače za te delavce, so newyorški tovariši s svojimi \$1.87½ na uro za pet centov na boljšem pred svojimi chicaškimi tovariši.

ŠIRITE AMER. SLOVENEK!

IZNAJDLJIVI TIHOTAPCI PIJAČ

Dočim je na zunaj prenehalo tihotapstvo, so se pod vodo uvažale velike množine pijač v našo državo. — Neuspeli prohibicije.

Detroit, Mich. —

Suhaški agenti so menda zelo prebrisani, a jih vendar "bootleggerji" pri svoji brihnti iznajdlivosti daleč prekašajo. Pri Detroitu je na meji med Zed. državami in Kanado močna carinska straža, ki ima predvsem nalogo paziti, da bi naše Volsteadove daleč ne omadeževala kaka tihotapljen opojna pijača. Že dalje časa niso prišli na sled nikakemu tihotapstvu in že so mislili, da so se "bootleggerji" spokorili in opustili svoj posel.

Nedavno pa so nepričakovano prišli do senzacionalnega odkritja. Našli so globoko pod morsko gladino debelo žično vrvi, ki je bila speljana s kanadskega obrežja 500 čevljev daleč na neki samotni otok. Te vrvi so se tihotapci že dolge mesece posluževali, da so po njej prepeljali zaboje z opojnimi pijačami iz Kanade v našo državo. Pijača je torej romala pod vodo naravnost pod nogami stražnikov, ki so z zadovoljstvom javljali glavnemu uradu: "Vse mirno." — Na vse načine skušajo že skoraj celih deset let zabranjevati pijačo, a je položaj danes za nje bolj nezadovoljiv, kakor je bil v začetku.

EVROPA, SE VRGLA NA DELNICE AMER. ŽELEZNIC

New York, N. Y. — Da delajo ameriške železniške družbe velikanske profite, je jasen dokaz to, ker so se evropski milijonarji z vso vneto začeli zanimati za delnice teh družb in jih kupujejo v taki množini, da je celo New York presenečen. — Profite delajo družbe, a delavec, ki se najbolj trudi za nje, jih je najmanj, ali bolje rečeno, nič deležen.

KRIŽEM SVETA

— Jeruzalem, Palestina. — Tukajšnji Judi in Arabci so si še vedno "gorki" med seboj. Judje bojkotirajo arabske trgovine in Arabci judovske. Pred vsako trgovino stoje "piketi", bodisi arabski ali judovski, in odvrtaajo ljudi, naj ne vstopijo v trgovino. Angleške oblasti sicer stopajo obem na prste v tem oziru, a ni se jim še posrečilo upostaviti reda.

— Leningrad, Rusija. — Tukaj obstoji neko filozofično društvo z imenom "Vstajenje". Oblasti pa so jim prišle na sled, da kujejo zaroto proti vladi in so sedemdeset članov društva zaprli. Med njimi je mnogo bivših plemenitašev, kakor tudi bivših carskih častnikov.

— Chicago, Ill. — Z mladino je hotel "stih držati" 60 letni Rocco Augusto, 2301 Grand Ave., in se je udeležil pijačevanja s svojim zetom in še tremi drugimi mladeniči. Ni hotel v pijači zaostajati za drugimi in se je pridno zalival. Zjutraj pa ga je policija našla mrtvega. Zdravnik je ugotovil srčno kap vsled preobilnega alkohola.

— Berlin, Nemčija. — Vsak deseti prebivalec Berlina je "suh", kakor je izkazala nedavna statistika. 400 tisoč Berlinčanov je namreč pod prisego izjavilo, da nimajo beliča v žepu. Res žalostno; ima pa zato takozvanih "višjih 400" štiristokrat več kakor potrebujejo.

— Los Angeles, Calif. — Ta si je pa že malo hudo šalo dovolil, namreč Eugene Burr. Pred poroko je izjavil svoji nevesti, da je star 29 let. Zdjaj pa njegova žena zahteva razpoko, češ, da jo je nalagal, in je bil v resnici star 51 let. Kje je neki prej imela oči; pa saj pravijo, da je ljubezen slepa.

— Fort Smith, Tex. — Izredno podjetnost je pokazal 12 letni J. E. Wilkins. Ušel je od doma, in ko ga policija zopet našla, je izjavil, da se je naveličal samskega življenja, in je ušel zato, da si bo našel dekle in se oženil. Zgodaj je začel; kaj bo še!

KRATEK ŠTRAJK

New York, N. Y. — Zadnji četrtek so tukajšnji vozniki trukov stopili v štrajk, o katerem pa se lahko reče, da je trajal najmanj časa, kar pominj newyorška delavska zgodovina. V 70 minutah je bil namreč končan. Povod štrajku so dali delodajalci, ker so zavlačevali podpis nove pogodbe; stara je iztekla s 1. septembrom. Po odločnem nastopu delavcev so se delodajalci takoj udali. — V novi pogodbi so predvidene prejšnje plače, namreč \$47.50 na teden. Pomagačem, ki jih prejšnja pogodba ni omenjala, je zdaj določena plača \$40.00. Delavnik traja osem ur; za nedelje in praznike se plača dvojno.

V "Am. Slovencu" izhajajo najzanimivejše povesti, ali jih čitate?

Iz Jugoslavije.

NEZGODE IN DRUGI DOGODKI ŠIROM DOLENJSKE. — V PRIZRENU USTRELILI DVA HAJDUKA. — ZABODENEGA POSESTNIKA NAŠLI. — DRUGE RAZNE ZANIMIVE VESTI ŠIROM DOMOVINE.

Krvavi dogodki.

Novo mesto, 27. avg. — Včeraj popoldne se je dogodila v Toplicah pri spravljanju otave težka nesreča. Posestniška sinova, 15letni Anton Cvelba in 18letni Avgust Povše sta stala na travniku vsak na drugi strani nekega jarka in je drugi zaklical prvemu, naj mu vrže vile. Cvelba je to takoj storil, Povše pa se je tedaj nehote okrenil in so se mu četverozobne vile zasadile v hrbet ter ga težko ranile. Ranjenca so odpravili v bolnico.

V Stični so meli proso in je šel 39letni Janez Vozel po delu ob 2. zjutraj domov v Stehanjo vas. Na poti sta ga napadla Franc Grčman in 18letni Leopold Zorč ter mu na "rajkelni" prizadela okrog 20 udarcev. Napadeni ima zlomljeno levo roko in težje poškodbe na glavi.

Zrtev napada je bil tudi 37letni posestnik Janez Kašič iz Dobrave, ko se je v nedeljo vračal od gasilske veselice v Trebnjem. Ko je šel čez Račje, ga je napadla večja skupina fantov ter udrihala po njem z vago od voza. Tudi Kašič ima težje ranjeno glavo.

Justifikacija dveh hajdukov.

V nedeljo zjutraj, 25. avg., je bila v okolici Prizrena izvršena smrtna kazen nad hajdukoma Redžepom Ajetom in Ferizom Arifom, ki sta izvršila mnogo zločinov, na smrt pa sta bila obsojena zato, ker sta nekoč v Musutiški planini pričakala pet romarjev, jih oropala in po vrsti ubila. Oba obsojenca sta poslednjo noč prebila dokaj mirno, pošila sta in jedla lubenice. Pri ustrelitvi je Redžep padel takoj, v Feriza pa je bila oddana še druga salva, nakar so zdravniki pri obeh ugotovili smrt. Izvršitvi smrtne kazni je prisostvovalo le malo ljudi, še celo ni v bližino obsojenec prišel noben sorodnik, dasi jim je to bilo zadnje dni dovoljeno.

Zagoneten zločin.

Iz Poljanske doline nam pišejo, da so našli v nedeljo ponoči 25. avgusta na Trati pri Gorenji vasi v jarku kraj ceste zabodena z nožem v hrbet posestnika Dolinarja s Trate. Dolinar se je v nedeljo zvečer mudil v neki gostilni v Gorenji vasi in je okrog 1. odšel v spremstvu svaka Miklavčiča, kleparja in posestnika na Trati, proti domu. Uro pozneje so ga našli zabodena. Nezačuden je nudi Dolinarju prvo pomoč in odredil, naj ostane v domači oskrbi, ker bi spričo velike izgube krvi ne prenesel prevoza v bolnico. O zločinu obveščeno orožništvo je takoj uvedlo preiskavo. Kdo je zločinec, še ni znano. Posestnik

Dolinar je brat kateheta dr. Dolinarja, ravnatelja ljubljanske radijske postaje.

Zopet vlom na ljubljanskem polju.

Ljubljana, 26. avgusta. V noči od nedelje na ponedeljek 25. avg. je bil izvršen v bufet gospe Ane Trotošek ob cesti k pokopališču pri Sv. Križu ponovno skrajno predrzen vlom. V ta bufet so vdrli vlomilci že v noči od 24. na 25. julija t. l. in odnesli raznega blaga v skupni vrednosti nad 3000 dinarjev. Točno mesec dni pozneje, t. j. od 25. na 26. t. m. pa so se vlomilci drugič spravili nad bufet in lastnici ponovno povzročili občutno škodo.

Smrtna nesreča slovenskega železničarja pri Sarajevu.

Blizu Čengić vile pri Sarajevu se je zgodila v noči na ponedeljek 25. avg. huda nesreča. Železniški uslužbenec so našli v zgodnjih jutranjih urah na progi dobesedno na dvoje presekanega progovnega nadzornika Franca Česnika, rodom iz Slovenije. Kakor se je ugotovilo, se je Česnik vračal iz službe po progi. Sodi se, da ga je povozil eden tovornih vlakov, ki je vozil proti Mostarju.

Volkovi v Bosni.

V vasi Vešičih pri Sarajevu so se pojavila zadnje čase krdele volkov, ki napadajo osle na paši. Volkovi so poklali do sedaj pet oslov in enega konja. V okolici Goražde pri Čupljini so kmetje napravili na volkove velik lov, ki se je posrečilo. Kmetje so namreč ubili štiri volkove.

Nesreče in nezgode.

V bolnici so dne 28. avgusta popoldne pripeljali rudarja Franceta Peteja iz St. Rupertu. Med delom mu je priletel v oko oster koček premege in mu ga občutno poškodoval. — Na Šušteršičevi stavbi za Bežigradom se je podrl večer popoldne zidarski oder in pokopal pod seboj delavca Miho Verbiča. Pri tem si je Verbič zlomil levo nogo, da so ga morali z rešilnim avtom spraviti v bolnico.

Trbovlje.

Smrtna kosa. — V juliju in avgustu so umrli Franc Logar, posestnik in gostilničar v Hrastniku; Josip Kraner, vpočkjeni paznik, Marija Ravničar, zasebnica; Terezija Šušteršič, žena rudarja; Anton Volker, posestnik in gostilničar; Ivan Jazbinšek, rudar v Hrastniku; Alojz Medvešek, strojevodja; Juro Maruševič, rudar; Lovro Čestnik, električar; Uršula Brodnik, posestnica in gostilničarka; Aleksander Kramer, vpočkjenec.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America. Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkov in dnevo po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Telefon: CANAL 0098

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. 22nd St., Chicago, Ill. Phone: CANAL 0098

Subscription rates table for one year, half year, and three months, including rates for Chicago, Canada and Europe.

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kdaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

DOPIŠI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk;

Iz te moke ne bo kruha

Ravno dobim pred oči časopis, kjer stoji z debelimi črkami zapisano: "Prison system hotly flayed." Ječe so prišle v naši javnosti v zadnjem času močno v ospredje. V raznih kaznilnicah so nastale hude rabuke, eno, v Auburnu, so kratkoma kaznjenci zažgali, v drugih so bile pravecate bitke. Umevno je, da morajo taki dogodki vzbuditi nekaj večje pozornosti ne samele v krogih, ki so neposredno s kaznilničnimi zadevami v zvezi, temveč tudi v širši javnosti, ako ima sploh še kaj smisla za dogodke, ki so izven zasebnega stremeljenja.

Na to zasebno zanimanje za razmere v kaznilnicah se naša tudi zgoraj omenjena notica velikih črk. Človek bi pričakoval, da se nekaj pove, kar bi bilo vredno kričnega naslova, in bi bilo najmanj poučljivo v zadevi, ki je postala zelo kočljiva v javnosti, ko, žal, marsikomu na čelu vseh dežel glede zločinov in smo dosegli ta žalostni rekord.

Ampak za debelimi črkami napisa je v dotičnem članku prazna slama v zadevi sistema v kaznilnicah, pač pa se očitno dela samo reklama za nekega metodističnega pričarja, ki je bil nekaj let v kaznilnici v Leavenworthu za kaplana, je bil pozneje v Madisonu, in imel dosti privrženecv med dijaki, in je zdaj v nekem mestu v Kaliforniji, in . . . kratko gola reklama za tega pričarja.

To je ena epizoda, ki je morda značilna, a nikakor ni osamljena. Sploh se lahko trdi, da se vsa zadeva, kolikor se z njo peča javnost, tako obravnava, da je nekaj krika, pa nič sadu, se kadik moka, ampak kruha iz te moke ne bo nikoli.

V omenjenem članku je povedano n. pr., da je v Leavenworthu 3700 kaznjencev, ko je prostora le za 2500; dalje, da so mladinski zločinci v stiku s starimi in se tako še bolj spridijo, da ni prave zaposlenosti, toraj "lenoba vseh grdob grdoba", itd. To je vse.

Ali je s takimi podatki javnosti ustrezno, da se zločinski val zajezi, in se kaznilnice izpraznijo? Kadar drevo začne hirati, se mora iti do korenine, če se drevesu hoče pomagati. Prenapolnjenost, vročina, lenoba . . . to so bolne veje, a bolezen sama tiči v korenini.

Tudi naš predsednik sam, zdi se, se ne more povzpeti malo višje, oziroma iti dol do korenine. Išče denar, da se zidajo nove kaznilnice. Res je morda treba, ako so te prenapolnjene, a kam potem, ko bodo tudi nove natlačene do zadnjega kotička? Ako imamo toliko zločincev, da dosešani prostori ne zadostujejo, dasi ne zahteva naraščaj prebivalstva večjih prostorov, potem je naravnost smešno, če se misli le na povečanje prostorov, niti najmanj pa se javnost in dotični merodajni krogi ne zmenijo za — zločinstvo, in kako temu priti v okom. Če narašča število zločincev kar naprej in naprej, ne bo se jih moglo dohiteti z zidanjem kaznilnic, ko bi postale kaznilnice kmalu še prevelike, ako se zajezi zločini. Kje je korenina zla, in kje utegne biti prava smer za odpravo?

Posebno v državi New York se mnogo govori in razpravlja o znani Baumesovi postavi, ki določa dosmrtno kazen za četrti slučaj kaznovanja. Dozdaj baje ni bilo več ko kakih 150 oseb obsojenih po tem zakonu. Vsekako zakon ni povsem na mestu, ko poroti in sodniku ne pripusti nobene svobode individualnega sojenja. Porote ga zato kratkoma prezirajo, kar zopet provzročuje zaničevanje zakonov sploh.

Ni nobenega dvoma, da je mnogokrat treba zelo strogih kazni za očitne in dobro premišljene zločine, ker le na ta način je mogoče ohraniti red in mir. Ampak dosmrtna ječa ne spada sem. Veliko bolj uspešna je kazen, ki hitro sledi in se tudi takoj izvrši. Pravo sredstvo pa ni v tem ni.

Ako je naša slavna Amerika prišla do tako žalostnega rekorda, da ima na vsem svetu najvišje število zločincev, mora zlo tihati nekje veliko globokeje. Pravijo, da je vsak zločinec bolan, in naj se postopa z njim kot z bolnikom. Nekaj je na tem. Bolan je, ampak ne ravno telesno, kakor bi za svoja zločinska početja ne bil odgovoren. Sem spadajo samole notorični slaboumni. Večina zločincev so zelo zdravi ptiči in prefriganči prve vrste. Niso bolni, pač pa zlobni, ker je spridenjo njih moralčno naziranje, oziroma nimajo nobene morale. Tu tiči korenina zla, da so kaznilnice napolnjene do vse skrajnosti. Vsak zločin je greh. Kako pa naj se zabrani zločin, ko se je podrla podlaga greha, ki je v veri na Boga? Ena sama šola, kjer se deca poučuje in napeljuje k ljubezni do Boga in bližnjega, izda več, kakor petdeset raznih legislatur, ki se posvetujejo o zakonih, kakršni naj bi prestrašili bodočega zločinca ali pa trpinčijo jetnike.

Ako naša ameriška javnost ne pride do prave moke, ne bo nikoli kruha, odpomoči.

PISMO IZ STOLNEGA MESTA ZDR. DRŽAV.

Washington, D. C.

Nekoliko sem se zakasnil, a ker sem bil naprošen, zato vključ temu napisem te vrstice za čitatelje tega lista. Za slovo sem že ob svojem odhodu napisal kratko poročilo.

Torej, kakor znano, iz Chicago sem odhajal dne 14. avgusta t. l. Spotoma sem se ustavil v Clevelandu za en dan in eno noč. Najlepše se moram zahvaliti Mr. in Mrs. Anton Grdina za njihovo prijaznost in postrežljivost, da sem pri njih dobil prenočišče in so mi kar najbolj postregli. Torej Mr. in Mrs. A. Grdina, ako pridete kdaj v Washington, si bom štel v dolžnost, da vam izkažem vso naklonjenost za Vaše gostoljubje.

V Clevelandu sem obiskal še veliko drugih znancev in prijateljev, s katerimi smo si prav z veseljem segali v roke. Kadar kdo pride v stolno mesto Washington, mi bo prav dobrodošel, ako me obišče.

Iz Clevelanda sem odpotoval dalje dne 15. avgusta zvečer ob 8:30. Nadaljna pot je peljala skozi Pittsburgh, Harrisburg, Baltimore. V Washington sem dospel dne 16. avgusta ob 10:05 uri dopoldne. Svoj cilj mi ni bilo težko najti.

Ker sem bil tri dni še popolnoma prost, sem se namenil ta čas porabiti, da bi si nekoliko ogledal mesto. Dne 17. avgusta me je prva pot peljala do bliščatega stolpa stolice (Capitol) Združenih držav, katero poslopje se nahaja nekoliko na hričku, da se iz stolpa nudi krasen razgled celega mesta.

To poslopje se smatra za največjo zgradbo na celem svetu. Celo poslopje meri v dolžini 751 čevljev, v širini 350 čevljev in pokriva tri in pol akre zemlje. Nad glavnim vhodom ob vzhodni strani se vzpe-

nja krasen stolp "The Statue of Freedom", visok 307 čevljev nad glavnim vhodom, do tam pa vodijo kakih 40 čevljev visoke zunanje stopnice.

Takoj pri vohu pod stolpom je velika kupola, ki sega do polovice stolpa, 180 čevljev visoko, v premeru 97 čevljev in je vsa okrašena z izklesanimi zgodovinskimi kipi in podobami. Ob strani iz druge sobe peljejo stopnice prav do vrh stolpa, kjer se z zunanega balkona krog in krog nudi najlepší razgled. Na severnem delu poslopja se nahaja senatorska dvorana, kjer zborujejo ob zasedanju kongresa; na južni strani je pa dvorana kongresnikov ali nižje zbornice.

V celem poslopju pa je najbolj zanimiva in pomenljiva predsednikova soba, ki se nahaja v ospredju na severnem delu poslopja. Ta soba je velika okrog 20x20 čevljev. V sredi visi od stropa velik pozlačen luster, ki je veljal \$25,000.

Na treh stenah so tri velika zrcala, ki odbijajo svetlobo tak, da se v njih vidi, kakor bi človek stal v velikanski dvorani, kateri ni mogoče videti do konca. Vsako ostrmi, ko pogleda v zrcalo. Stene in strop je vse poslikano s krasnimi slikami, kar je dovršil italijanski artist Bromidi in je to delo stalo \$15,000. Na sredi sobe stoji miza, pri kateri je prvič sprejemal v advijenco svoje poslanike predsednik Abraham Lincoln. Poleg mize pa stoji takozvani "predsednikov stol", na katerem je prvič uradno sedel predsednik Harding, potem predsednik Coolidge; sedanjí predsednik Hoover, ga pa doseđaj še ni zasedel uradnim položom. Doletela me je čast, da sem se usedel na ta "predsedniški stol", ker to dajo na razpolago vsakemu obiskovalcu. V spodnjem delu poslopja se

prilagodijo, drugi obupujejo; nekateri lenuharijo, drugi delajo. Na otoku Lipari, kjer je med drugimi konfiniran tudi dr. Sarđoć, postopajo s pregnanci razmeroma dobro in človeško. Na otoku Ponza, kjer je med drugimi konfiniran tudi dr. Dekleva, jih fašistovska milicija muči in pretepa. Najhujše pa je postopanje s političnimi pregnanci na otoku Ustica, kjer morajo živeti v družbi navadnih zločincev, oderuhov in babic, ki so bile radi splavov obsojene v pregnanstvo.

Politični pregnanec prejema za stanovanje in hrano dnevno 10 lir, s katerimi ena oseba za silo izhaja. Drugače pa je, če ima izgnanec s seboj tudi družino. Ti trpijo veliko pomanjkanje, ker je pošiljanje vedno bolj neznošno in hujše nego v ječi, ker ona navidezna svoboda samo razburja. —

ameriški delegati jih je samo 13 za to, da se prizna Sovjetska Rusija, vsi ostali, katerih je 29, pa so proti temu. Treba bo najmanj deset let, da se bo sovjetska vlada naučila lojalnosti in da bo mogoče z njo delati.

LEPOTICE POSTAJAJO REDKE.

Na Angleškem volijo železničarji vsako leto "železniško kraljico". Tekmovanja se smejo udeležiti vse hčere železniških nameštencev, stare 12 do 16 let. Izvoljeno "kraljico" potem proslavljajo ter se mora voziti po vseh večjih mestih in prisostvovati vsem železničarskim prireditvam. Toda prirejalci tekem se zadnja leta pritožujejo, da je vedno manj tekmovalk in da je še med temi vedno težje najti resnično lepih deklet. Angleži so v skrbeh, če lepotece pri njih ne izumirajo.

TVORNICO ALUMINIJA

misli zgraditi v Dalmaciji francoska družba Sefied, ki je prevzela v Dalmaciji vsa podljetja, ki so bila do nedavna last italijanske družbe Sufid. V Dalmaciji, na otokih in v Bosni so namreč ogromna skladišča boksita, iz katerega izdelujejo aluminij, katerega poznajo vsi naši ljudje, ker je danes že v vsaki hiši vsaj kakšna posoda iz aluminija. Zelo mnogo aluminija se rabi za letala.

PO KOROTANU

Drobne koroške vesti

Brezposelnih so v avgustu našeli na Koroškem 1249 katere je bilo treba podpirati iz državne blagajne. — V Tamiševo gostilno v Rutah, občina Važenberg je bilo te dni ulomljeno in odnešeno več denarja in raznega blaga. — Dne 15. avgusta je umrl v Logi vasi pri Vrbskem jezeru Šiman Kleber, pd. Srien v starosti 54 let. Pokojni je bil umen čebelar in splošno priljubljen, umrl je vsled operacije. — V Zvrh kotu je umrla mati Katarina Keliš, zelo vzorna slovenska žena. — V Borovljah so te dni pokopali Janko Sornika, puškarja in posestnika. Umrl je po kratki bolezni. Pred par dnevi si je zlomil nogo in je moral v celovško bolnico, kjer se mu je stanje poslabšalo in je podlegel. — V Timjah je umrla te dni Ana Tischler, pd. Hajžlova mati, ki je bila poznana kot vzorna in poštena zavedna Slovenka daleč na okrog. — Ziljska dolina je te dni doživela svojo posebnost na Veliko Gospojnice. V Blačah se je zbralo pri evharistični slavnosti okoli 4000 ljudi iz vseh far Ziljske doline. Pri cerkvenih slavnostih je sodelovalo 14 duhovnikov, med njimi generalni vikar veleč. g. Schmutzer iz Celovec in proštr Trupe iz Dobrle vasi. Bilo je nad 1000 obhajil. Kaj takega pravijo ljudje, da niso že zlepa videli.

Naj to zadostuje za enkrat, ob priliki pa zopet kaj. Najlepše pozdravljam vse čitatelje,

Frank Rožnik.

TO IN ONO.

SMRT V URI.

Neki indijski knez ima uro, ki je ne bi hotel vsak imeti, vsaj ne v svoji spalnici. Je to ura brez cifrenice, ki jo nado-mešča steklena plošča, na kateri so pritrjeni številni zvončki. Kadar poteče ura, začno plesati mrtvaške kosti, ki se strnejo v okostnjak. Okostnjak vzame kost in z njo tolikokrat udari na zvonce, kolikor je ura. Nato se okostnjak sesede in ostane tako, dokler ga prihodnja ura zopet ne pozove v službo. Za to uro so ponujali maharadži že visoke vsote, a se noče ločiti od nje.

S SOVJETI NI MOGOČE DELATI.

Trije člani delegacije ameriških industrijev, ki potujejo v Rusijo, so izjavili dopisniku "Vossische Zeitung", da niso za to, da bi Združene države priznale Sovjetsko zvezo. Med

Večina političnih pregnancev tvorijo komunisti in anarhisti, manjšino pa pripadniki drugih političnih strank in svetovnih naziranj. Prvotno so si pregnanci ustanovili združene prodajalne in šole, pa so bile pozneje vse razpuščene. Na otoku Lipari so si ustanovili knjižnico, ki pa je bila v maju zaprta. Ko so jo zopet odprli, so zmanjkale knjige Mazzinija, Gorkija, Dostojevskega, Marxa in De Amicisa. Cenzura je odnesla 300 najboljših knjig. Ni treba niti omeniti, da vlada najstrožja cenzura tudi glede pisem, ki jih morajo odgajati odprta na pošto.

Od začetka življenje v pregnanstvu, kakor pripovedujejo pobešli trije pregnanci, ni ravno tako strašno. Po prvih tednih pa pričena postajata vedno bolj neznošno in hujšego v ječi, ker ona navidezna svoboda samo razburja. —

Nekateri pričenjajo padati duhom in tedaj začnejo nadzorstvene oblasti prigovarjati njim in njihovim družinam, da naj vložijo prošnjo za pomilostčenje na vodjo. Na ta način skušajo nadzorstvene in politične oblasti zlomiti moralni odpor izgnancev. Pri nekaterih se jim to posedeči, dočim so ostali nevpogljivi. Tu navajajo pobešli izgnanci imenoma 11 iz teh nevpogljivih, ki "dokazujejo, da ima italijanski narod še obudovanja vredne rezerve energije. Ponosni smo, da sta med temi enajstimi imeni dveh Slovencev: dr. Sarđoć in Fabianija.

Slavljenc. "Kako ste danes radodarni in veseli!" "Zakaj bi ne bil, saj sem danes slavljenc." "Tako?" "Danes je ravno 25 let, od kar mi je moja žena — usla..."

Slama v glavi. Ko pride Peter iz šole domov, odloži torbico, steče k očetu ter vpraša: "Oče, kakšno slamo pa imate vi v glavi? Meni so danes gospod učitelj rekli, da imam ajdovico!"

Kaj znajo mati. Milica: "Moja mamica igrajo na klavir, tvoja pa ne!" Milan: "Moja" po vzamejo vse zobe iz ust. Tega pa tvoja ne morejo!"

Tako je! "Čas pride," je grmel sufragetka govornica, "ko ženska dobi moško plačo!" "Da," je žalostno zamrmral neki mož na zadnjem sedežu; "prihodnjo soboto večer."

Vedno počitnice. Teta: "No, Korlček, ali bi rad hodil v šolo?" Karel: "Ja, že; pa . . ." Teta: "No, pa kaj . . . ?" Karel: "Se rajši bi hodil, če bi bile zmerom počitnice."

Moderna ljubavna izjava. Ona: "Pa me boš nosil vse živve dni na roki?" On: "Smešno, na roki — vozil te bom v aeroplanu!"

Zadnja stopnja. "Smatrala sem vedno tega Teecha za bebca, ampak zdaj že vem, da je." "Ali te je morda zasnubil?"

Razlaga. Sin: "Oče, kaj pa je to: barantija?" Oče: "Zapomni si: barantija, to je denar drugih ljudi."

Smolež. "Kaj pa ti je, da se držiš tako žalostno?" "No, kolesar me je povozil. Prislomil sem mu zaušnico in od zez razbil kolo." "Že razumem." "To bi ne bilo tako hudo, a ko sem se pomiril, sem zapazil, da je bil kolesar moj sin, ki se je vozil na mojem novem kolesu."

Prepričan dokaz. Ona: "Ti vedno trdiš, da me ljubiš; ali ti smem tudi zaupati?" On (kramar): "Zaupati? Ako mi zaupa Petričič, ako mi zaupa Souvanir, ko mi zaupa Mayer mi moraš tudi ti zaupati."

Zna dobro računati. Predstojnik dobredelnega zavoda: "Koliko glav vas je pri družini?" Sirota: "Včasih 11 ali pa 12, kakor pride." Predstojnik: "Kako to računate?" Sirota: "Z otroci in možem nas je skupaj 12, kadar pa mož vedno steden popiva in prenočuje v gostilni, nas pa je samo 11."

IZ ŽIVLJENJA PREGNANCEV

Trenutno živi v Italiji v pregnanstvu približno 1200 oseb. Večina iz njih je konfinirana na otokih Lipari, Ponza in Ustica. Na otoku Tremiti živi, oziroma umira en sam konfiniranec. Je to prosluli morilec poslanca Matteottija Amerigo Dumini, ki ga ne prestano nadzorujejo štirje orožniki. Citatelji pa naj si nikar ne mislijo, da je bil Dumini konfiniran radi onega umora. O ne! Dumini je bil konfiniran, ker je postal preveč siten in preveč nevaren režimu in vodji. Nekoliko pregnancev živi tudi v Basilicati in Sardiniji. V poslednjem času se je menda pridružil k onim peklenskimi otokom še otok Favignano, kamor je bil konfiniran bivši urednik "Edinosti" Rudolf Vidrih.

Razen Mussolinija ni danes v Italiji nihče več varen pred pregnanstvom. Tudi italijanski kralj ne. Saj se je o božiču leta 1926 splošno govorilo po Italiji, da je nameravala skupina fašistov pod vodstvom sedanjega državnega podtajnika v ministertvu za aeronavtiliko deportirati Viktorja Emanuela III. in poslednjega na enega iz italijanskih otokov.

Za odposiljatev v konfinacijo niso potrebni nikaki dokazi o kakih krivdi. Zadostuje navaden sum. Prizadeti se ne more braniti, ker mu ne predložijo nikake obtožbe. O konfinaciji sklepa tajna komisija, obstoječa iz petih članov, ki so vsi odvisni od izvrševalne oblasti. Zato se nahaja brez dvoma med onimi 1200 pregnanci tudi veliko število takih, ki se niso nikdar ukvarjali s politiko, temveč so postali žrtve svojih osebnih sovraštvo- kov ali celo trgovskih konku- rentov v črni srajci. Bilo je že mnogo takih slučajev, da se je fašistovski trgovec iznebil svojega nevarnega konkuren- ta na ta način, da je sprožil proti njemu izmišljeno ovadbo, na podlagi katere je bil po- tem poslan v pregnanstvo.

Po obsodbi mora obsojeni čakati v zaporu na transport. Fašistovski režim je — toda ne vedno — toliko usmiljen z obsojenem, da mu dovoli, da lahko potuje na lastne stroške v konfinacijo. Toča v tem slu- čaju mora pregnanec plačati potne stroške tudi za svoje oborožene spremljevalce. Če tega ne more ali če mu tega ne dovolijo, tedaj potuje ka- kot zločinec z navadnim transportom v posameznih eta- patah, ker se mora po potu u-

stavljati v zaporih vsakega večjega mesta, kjer se mu pridružujejo vedno novi pre- gnanci. Cim bolj se bližajo ju- gu in mestu konfinacije, tem- bolj narašča število pregnan- cev v transportu. Tako potov- vanje iz Trsta in ostalih mest severne Italije do konfinacij- skih otokov, ki se nahajajo na jugu, traja eden do dva mese- ca. Ker so pregnanci za časa potovanja vključeni v verige, prebijejo v njih po sto do sto- petdeset ur, predno prispejo v kraj svojega pregnanstva. Za- to se jim zdi pregnanstvo v prvih dneh po tako prijetnem potovanju pravo izveličanje.

Kakšno pa je življenje pre- gnancev? Kakor popisujejo pobešli pregnanci, zavisiti to v veliki meri od kraja pregnan- stva, od nadzorstvenih obl- asti, od konfinacijske dobe ter od značaja in temperamenta posameznikov. Nekateri se

prilagodijo, drugi obupujejo; nekateri lenuharijo, drugi delajo. Na otoku Lipari, kjer je med drugimi konfiniran tudi dr. Sarđoć, postopajo s pregnanci razmeroma dobro in človeško. Na otoku Ponza, kjer je med drugimi konfiniran tudi dr. Dekleva, jih fašistovska milicija muči in pretepa. Najhujše pa je postopanje s političnimi pregnanci na otoku Ustica, kjer morajo živeti v družbi navadnih zločincev, oderuhov in babic, ki so bile radi splavov obsojene v pregnanstvo.

Politični pregnanec prejema za stanovanje in hrano dnevno 10 lir, s katerimi ena oseba za silo izhaja. Drugače pa je, če ima izgnanec s seboj tudi družino. Ti trpijo veliko pomanjkanje, ker je pošiljanje vedno bolj neznošno in hujšego v ječi, ker ona navidezna svoboda samo razburja. —

Nekateri pričenjajo padati duhom in tedaj začnejo nadzorstvene oblasti prigovarjati njim in njihovim družinam, da naj vložijo prošnjo za pomilostčenje na vodjo. Na ta način skušajo nadzorstvene in politične oblasti zlomiti moralni odpor izgnancev. Pri nekaterih se jim to posedeči, dočim so ostali nevpogljivi. Tu navajajo pobešli izgnanci imenoma 11 iz teh nevpogljivih, ki "dokazujejo, da ima italijanski narod še obudovanja vredne rezerve energije. Ponosni smo, da sta med temi enajstimi imeni dveh Slovencev: dr. Sarđoć in Fabianija.

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 22 Nedelja — 18. po binkoštih.
- 23 Ponedeljek — Lin, Tekla.
- 24 Torek — Mati usmiljena.
- 25 Sreda — Kleofa.
- 26 Četrtek — Ciprijan in Justina.
- 27 Petek — Kozma in Damijan.
- 28 Sobota — Venceslav.

Rev. K. Zakrajšek:

OSEMNAJSTA NEDELJA PO BINKOŠTIIH.

Kaj je videl, kako je Abel, njegov brat, všeč Bogu, kako ima Bog dopadaje nad njegovo daritvijo, nad njegovo pa ne. Pa je vplamtela v njegovi duši strast nevoščljivosti, in v tej strasti je ubil svojega brata. Prvi umor na zemlji je povzročila tako zavist.

1. Zavist je, ako ne privoščimo bližnjemu dobrega, smo žalostni, ako vidimo, da se mu dobro godi, in se veselimo, ako mu gre slabo. Zavist je zelo razširjena strast. Veliko, veliko jo je po svetu v vseh stanovih. Vendar je pa težko razumljiva, ker človeku samemu ne prinaša nobenega užitka ali koristi.

Ta strast je izrodek ljubezni do bližnjega in samega sebe. Zato zavistnega človeka jezi, ako vidi, da so drugi srečnejši, da jim gre bolj po sreči, so bogatejši, lepši, zmogljivejši, se povzpno do višjih časti in uradov, kakor mi sami. Nasprotno pa zavist povzroča v nas veselje nad nesrečo bližnjega, ako vidimo, da se mu ne godi dobro, da je ponižan, da je reven, da je preganjan. Da, tako daleč gre lahko ta strast, da je človek bližnjemu celo nevoščljiv radi milosti božje, ako vidi, da ga Bog obsipa z večjimi milostmi in da boljše in čednostnejše živi.

2. Tudi ta strast je korenina mnogim drugim grehom in hudobijam. Tako: a) Pospeševanje napuha. Z zavistjo človek samega sebe vedno bolj peha v ospredje svojega stremljenja in mišljenja. b) Uničuje ljubezen do bližnjega in dela človeka brezsrčnega in krutega. Tistemu, kateremu zavida, želi škodovati. c) Opravljanja, obrekovanja, natolcevanja, sovraštva, da celo umori, kakor n. pr. pri Kajnu, so pogostna posledica tega greha. d) Nemir srca in lastna nezadovoljnost. Zavisten človek ni nikdar miren. Vedno ga kaj grize. Kar vidi pri drugih dobrega, vse ga jezi. e) Jeza celo nad Bogom, češ, da daje drugim več, kot njemu, da drugim da več sreče, kot njemu. Posledica tega je pa celo sovražstvo do Boga, kateremu sledi pa odpad od vere in popolno brezverstvo. Človek Bogu očita krivico, ker je po njegovih mislih, katere mu narekuje ta strast, boljši do drugih kot do njega.

3. Zavist je satanova glavna strast. Njega samega je pahnila iz nebes v večno pogubljenje. Iz zavisti je zapeljal prve starše v nepokorščino. Zavist ga sedaj žene "kakor rjovečega leva po svetu, da išče, koga bi požrl", da zapeljuje uboge človeške duše k grehu in uporu proti Bogu, ker ne more strpeti, da bi kaka duša še služila Bogu in se zveličala. Zavist je povzročila že toliko zla in toliko gorja na svetu, prelila toliko nedolžne krvi, iztisnila toliko grenkih solza, da je nemogoče vse to opisati in naštet!

Kako pa Bog sovraži to strast, je pokazal marsikdaj v sv. pismu. Vsaj je ta strast tako nasprotna Njegovemu bistvu, ki je sama ljubezen in samo usmiljenje. Sin božji je prišel na svet iz samega usmiljenja do človeka, toraj iz čednosti tej strasti ravno nasprotno.

Varujmo se te strasti! Ta strast razjeda vsako dušno življenje! Razjeda pa tudi kakor črv mir srca, vsako srečo pri posameznikih, po družinah in med narodi. Posebno tu, v narodnem življenju, je zavist glavni sovražnik vsakega napredka, narodne sloge in edinosti. Proč s to strastjo zlasti tudi iz našega katoliškega slovenskega javnega življenja v Ameriki! Tudi tukaj je že storila veliko zlega in preprečila marsikak uspeh za naš skupni napredek in skupno blagostanje. Čas je že, da se zavemo tudi mi, da nam zavist samo škodi, zavira napredek, obenem pa nakopava veliko odgovornost pred Bogom in ljudmi. Zlasti med raznimi voditelji naroda, po naših organizacijah in društvih, zlasti tu proč z vsako zavistjo! Amen.

LOV NA KROKODILE

Vsak lov na zveri je kolikor toliko nevaren, prav posebno pa to velja o lovu na krokodile. W. Scharney pripoveduje: V rekah in zalivih severne in zapadne Avstralije mestoma mrgoli krokodilov. Ob rekah hoditi je zelo nevarno, kajti v pesku in grmovju se skrivajo prekanjene živali in preže na plen. Cele dneve znajo potuhnjeno mirovati in se niti ne zganejo; kakor hitro pa se pokaže v bližini kak pes, kenguru ali črnka, ki prihaja po vodo, postanejo takoj bodri. Z neverjetno prekanjnostjo zna lena zver preračunati pravi trenotek za napad: z dolgim, luskinastim repom udari svojo žrtev iznenada in jo pobije na tla, v naslednjih trenutkih pa jo že meljejo strašni zobje požrešne zveri. Vsak izkušen gozdovnik in lovca se zato izumika bregovovim rek in ne bo prenočeval v njih bližini pa naj so še tako

vabljeni. Le domačini, ki hodijo pobirati krokodilja jajca, se upajo na ta smrtonosna mesta. Ti ljudje — in med njimi je neverjetno veliko žensk — slove po svoji drznosti. Od mladega opazujejo značaj in navede teh neoperjenih zmajev, njihov napadalna sredstva in višek njihove nesramnosti. Zato jih znajo ukantiti. Krokodilje mu gnezdu se ni mogoče približati, ker samica budno pazi nanje. Čas za drzno podjetje je samo tedaj, ko si gre samica, priseljena po lakoti, iskat hrane. Plen je obilen: 60—70 jajc, debelih kakor gosja jajca. Predzrost krokodilov ne pozna meja; teden za tednom ugrablja, kar jim pride v bližino; danes govedo, jutri konja, potem črnsko dete ali odrasčenega. Kadar je domačinom zopet enkrat dovolj, napovedo požrešnim pošastim vojno. Takega lova smo se zadnjič udeležili tudi belokožci iz

Windhama (v zalivu Cambridge), to pa tem rajše, ker se je bil napovedal tudi neki posebno izkušen lovec, ki je imel nalog, da ujame za zoološki vrt v Perthu doraščenega samca, ker je bilo ujeti samici tamkaj očitno neznansko dolgčas.

Krokodila je v vodi zelo težko ustreliti, živega ujeti pa je silno nevarno. Lov se je vršil na naslednji način: Na bregu smo nastavili past in pritrtili vanjo kos sveže govedine. Že prvo noč nas je prebudilo grozno rjovenje; zjutraj smo našli v pasti mladega, komaj osem čevljev dolgega krokodila. Žival je bila docela upehana, saj se je vso noč borila in napenjala, da bi ušla, pri tem se ji je pa zanjka le še tembolj zajedala v telo. Kljub temu je zver hlastala proti nam s čeljustmi in mala očesca so se zelo bleščala. Za zoološki vrt je bila žival premajhna, zato smo jo končali s strelom.

Nato smo znova nastavili past s svežim govejim mesom, toda nad teden dni ni bilo nobene živali blizu. Preskrbeti smo si morali za vado psa, ki je očitno za krokodila posebno slašičica. Toda ni tako lahko dobiti psa, dasi jih je po črnskih seliščih toliko kakor krokodilov po rekah. A Avstralec domačin ljubi dvoje: svoje otroke in pa pse. Kraj, kjer se streže po življenju njegovim psom, smatra za njemu samemu nevaren in ga nemudoma zapusti. Tiste dni pa se je bila med psi pojavila steklina in konjač je več psov pobil. Tako smo dobili vado za krokodile.

In res nam ni bilo treba dolgo čakati: močno pljuskanje in udarjanje pod obrežnim grmovjem nas je naslednje jutro že od daleč prepračilo, da smo nekaj ujeli. V zanjki se je vil pet in pol metra dolg samec. Dasi je divjal že ure in mu je vrv že do polovice ticala v koži je bila zver še vendar skrajno bojevit in popadljiva. Skušala nas je doseči z orjaškim repom kar so ji pa branili debeli koli, ki smo jih bili zabili ob obeh straneh pasti.

V bližini pasti smo bili že preje pripravili nekaj ribnik, močno ograjen, kamor smo sedaj potegnili krokodila. To je bil silno težak posel in štirideset mož mu je bilo komaj kos. Krokodila smo pustili v ribniku teden dni in mu ves ta čas prinašali najboljšo krmo: kozo, ovco. Toda krokodil se ni ničesar dotaknil in dva dni pred prihodom parnika je poginil. Takoj nato smo zvedeli, da je poginila tudi samica v zoološkem vrtu in tako smo nadaljni lov opustili. Na vsak način smo domačine rešili vsaj enega krvočelnega sovražnika.

Gad je pičil

54-letno kmetico Katarino Makučevo s Sentviške gore. Doma so ji pomagali kolikor so mogli in znali, nato so jo pripeljali k zdravniku v Cerkljo, da jo reši smrti ali trudi je bil zaman. Drugega dne je kmetica umrla.

Strašna nevihta pri Beckereku.

Nepopisljiva nevihta je razsajala minuli teden in potrgala na več mestih telefonske in brzojavne žice. Silna burja je po okolici porušila več hiš. V samem Beckereku je udarila strela na petih krajih in zanesla požar, ki so ga komaj pogasili.

Ali je vaš sosed že naročen na "An. Slovenca"? Ako ni, nagovorite ga!

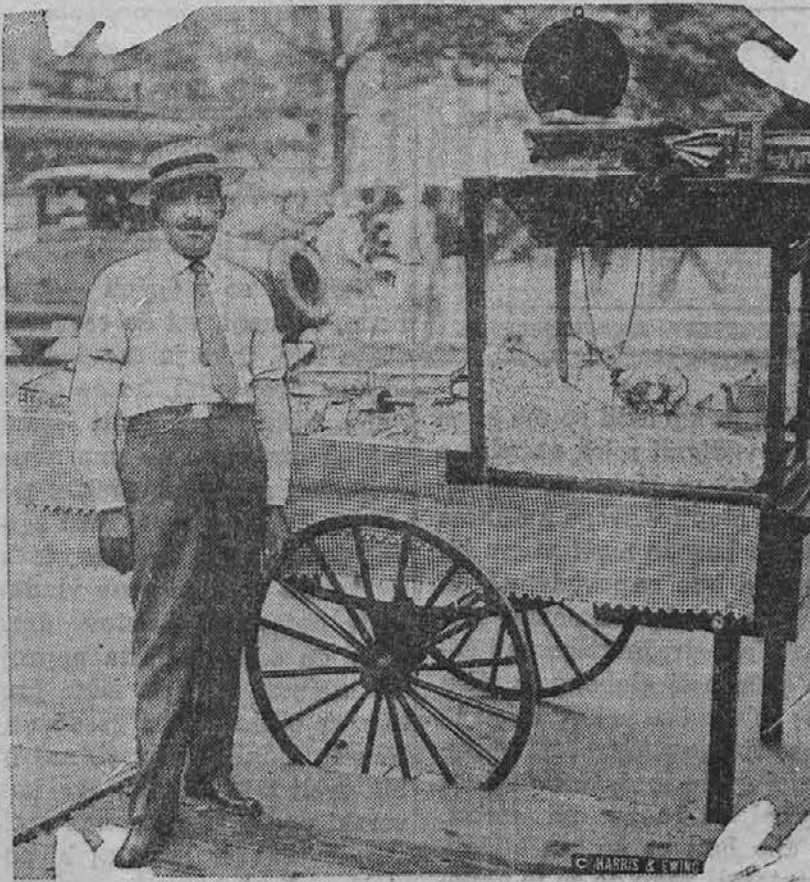
Phone: Canal 4340

Vinko Arbanas
EDINI SLOV. CVETLIČAR
V CHICAGO.

1320 W. 18th St. Chicago

Vence za pogrebe šopke za neveste in vse v to stroko spadajoča dela izvršujem točno po naročilu. Dostavljam na dom.

TRGOVINA SE MU POSLABŠALA

Steve Vasilakos, ki ga vidimo ob njegovem vozičku na sliki, se pritožuje čez slab "biznes" odkar je Hoover predsednik. Že čez 20 let stoji na oglu pred Belo hišo in od njega so redno vsak dan kupovali "peanuts" predsedniki Roosevelt, Taft, Wilson, Harding in Coolidge. Samo o Hooverju pravi, da ga niti ne pogleda ne.

KAJ JE NOVEGA V PRIMORJU?

Za poitalijančevanje mladine
V Kortah pri Piranu je 863 prebivalcev, ki so vsi slovenske narodnosti. Fašistični tisk pravi, da prodira italijanščina zapusti. Tiste dni pa se je bila med psi pojavila steklina in konjač je več psov pobil. Tako smo dobili vado za krokodile.

Kljub visokim davkom še tlaka
Roboto za poprave cest po Soviščini pri Motovunu so delali tamošnji kmetje po štiri dni na občinski ukaz. Kdor bi se protivil, bi moral plačati 25 lir na dan. Pa je bil križ, ker so vsa sela hotela imeti lepe poti. Sprli so se pri delu in župan je moral posredovati. Rezultat je ta, da so poti slabo popravljene in pričakuje se razpis nove robote.

Urar — zdravnik

Pred sodnike pride oni urar iz Skednja Ljubo Čopič, o katerem se je pretekle mesece toliko pisalo, da je iznašel sredstvo proti jetiki. V Trstu pravi, da je cela vrsta ljudi, katere je rešil gotove smrti. Pustili so ga v bolnico, da je dal svoje zdravilo nekaterim bolnikom, ki so se v resnici takoj bolje počuli. Čopič seveda ni zdravnik in zato je zaradi maščav sedaj pozvan pred sodišče. Čopič poudarja, da bo dokazal učinkovitost svojega sredstva. Razprava bo vsakor zanimiva.

Nesreče in nezgode

Ponesrečil se je pri kopanju kama za zidanje. posestnik Fran Pipan pri Planini. Zasu- lo ga je kamenje in plast zemlje. Dobil je težke poškodbe, katerim je kmalu podlegel. Posestnik Ivan Mežnar s Topolca

Italijani in tržaški promet
"Agenzia Italiana" je poročala: "Proučava se načrt, da se ustanovi v prosti lukii v Trstu veliko transitno skladišče braziljanske kave, iz katerega se bodo preskrbovale dežele vzhodnega Sredozemja (Egipt in Balkan) ter Poljska, Čehoslovaška in južna Nemčija. Skušalo se bo doseči regulirane cene za prodajo kave in umerjene transportne tarife iz Trsta v razna konsumna središča.

Tudi Reka mora nositi italijansko kikelco

Municipij na Reki je sklenil, da se znižajo za polovico takse na javne napise z "rektificiranimi" priimki. Na napisih ne sme biti nobene besede v kakem "tujem" jeziku. Trgovec, ki še nima izpremenjenega priimka, mora prositi za modifikacijo do 30. septembra t. l. Deželni odbor je takoj potrdil sklep municipija.

Nevarnost pa taka...

O javnih napisih v Trstu piše "Piccolo": Italijanski ali inozemski posestnik Trsta, ki ogleduje napise nad trgovinami v središnih ulicah in v predmestnih, se ne more načuditi čezmernemu številu tujih priimkov, slovanskih in nemških, ki zalijo in zmanjšujejo italijanski značaj kraja. Ni več dopustno, da tvorijo v italijanskem kraju, ki vrši funkcijo straže domovine, tuji priimki pravilo in ne izjemo. . ."

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se pripravljamo za naročila za prevoz — drva in prevajanje pohištva ob času selitve.

Pokličite
Telefon: ROOSEVELT 8221.

Louis Stritar
2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

pri Trnovem je padel z voza, ker se je konj splašil pred motornim kolesom. Mežnar je težko poškodovan drugi dan umrl.

S Krasa

Predpreteklo oboto popolne se je smrtno ponesrečil 25-letni Trampuž Angelj. Zbiral je staro železje in strelivo. Metdem je bila tudi stara, že zarjavela granata. Po nesreči se je kapselj razpočil in je fantu odneslo vse prste na levi roki. Zadel je tudi po ostalih delih telesa več težkih poškodb.

Žrtve Soče

Solkan. — V zadnjem času je zahtevala naša bistra hči planin dve žrtvi. Dne 15. m. m. je pri kopanju vtonil 22-letni mladenič Stanko Strgar, dimnikar v Tolminu. Par dni pozneje je pa Soča potegnila v svoje hladne valove 64-letnega Andreja Štrosarja iz Sedovca pri Ravnici. Pri "koritu" se je hotel iti kopat. Najbrže se mu je na skalah spodsnilo in je padel še oblečen v valovje, ki ga je odneslo.

Smrtna kosa v Idriji

Umrli so: Janez Jordan, rudar star 29 let. Gosp. Alojzij Kosmač, rudn. poduradnik in posestnik, star 63 let. Anton Močnik vp. rud. voznik, star 77 let.

Duhovska sprememba v Idriji

C. g. kaplan Janez Eržen je imenovan za župnega upravitelja v Lomu. Za kaplana v Idrijo pride novomašnik c. g. Ivan Budin iz Mirna.

Naročajte najstarejši slovenski list v Ameriki "Amerikanski Slovenec!"

ZAHVALA

Gilbert, Minn.

Ob času mojega bivanja v Milwaukee, Wis. sem bila pri vseh prijateljih in znancih prav gostoljubno in prijazno sprejeta in postrežena. Najlepšo zahvalo za to izrekam vsem, zlasti pa še sledečim: Družini Erčulovi iz Towerja, ki so mi poleg postrežbe dali tudi prenočišče za eno noč. Za isto sem dolžna zahvalo tudi moji prijateljici Mrs. Musich iz Gilberta. Hvala za lepo postrežbo tudi družini, kjer je bil moj sin Louis na boardu. Zahvaljujem se tudi Jack Petriču za njegovo postrežljivost, da me je s svojim avtomobilom vozil okrog prijateljev, katerih bi sama ne mogla najti. Še enkrat lepa hvala vsem skupaj; ohranila Vas bom v spominu.

Frances Tanko.

ZASTONJ

dobite

ATLAS zemljevide celega sveta elegantno vezane v platno

GLOBUS zemeljsko oblo

in

BESEDNJAK angleški

v skupni vrednosti \$4.00.

Ako nam pred koncem meseca septembra pošljete enega novega celoletnega naročnika (ali dva polletna) za dnevnik

Amer. Slovenec
1849 West 22nd Street, Chicago, Ill.

Ta ponudba velja samo za mesec september.

Imate prijatelja, sorodnika, poznate rojaka, ki še ni naročen na na dnevnik Amer. Slovenec? — Pošljite nam njegov naslov in mi mu bomo poslali list na ogled brezplačno.

POVEST

Ena božjih cvetk je pravkar izšla, lično vezana v knjigo

Ali si jo že čital? Presrešljivi dogodki, ki se odigravajo v njej, in napetost situacije, ki vežejo čitalčvo pozornost od začetka do konca, sploh ne morejo biti pozabljeni, kdor jih je enkrat čital.

Od mnogobrojnih naših čitateljev smo dan za dnem dobivali pohvalna pisma, katera izzvene v en sam odmev: "Povest je čudovita; take ali podobne še nisem čital. Ali se dobi vezana v knjigo?"

Knjiga je torej tu; nabavite si jo in čitajte povest ponovno; drugič boste imeli še večji užitek od nje.

Ako povesti še niste čitali, Vam dvakrat priporočamo, da si jo naročite.

Ako želite komu poslati kako darilo, je ta knjiga vsled svoje lične vezave zelo primerna v to svrhu.

CENA KNJIGI, KI OBSEG 416 STRANI, JE

\$1.00

Pri večjih naročilih znaten popust.

Naročila pošljite na:

KNJIGARNO

Amer. Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.

SIR H. RIDER HAGGARD:

KLEOPATRA

Iz angleščine prevlel: Jos. Poljanec.

Vojski, dovolj! Jutri ob zori se vržemo Cezarju na vrat, na suhem in na morju. Prisezite, da boste z menoj in tudi do zadnjega dihajla!"

"Prisezamo!" so zavpili. "Plemeniti Antonij, prisezamo!"

"Dobro! Iznova se moja zvezda svitlo blesti; jutri, ko bo najbolj visoko na nebu, utegne s svojo svetlobo prekositi Cezarjevo svetlobo! Dotlej pa zdravstvujte!"

Obrnil se je, da bi šel. Ko je stopal dalje, so ga prijemale za roko in mu jo poljubljali, in tako globoko so bili ganjeni, da so mnogi jokali kakor otroci; a tudi Antonij ni mogel obvladovati svoje žalosti; pri svitu mesečine sem namreč videl, da so mu solze tekale po brazdah lica in mu kapljale na mogočna prsa.

Ko sem vse to videl, sem bil v velikih skrbih. Dobro sem vedel, ako bi ti možaki jutri zares trdno držali z Antonijem, bi šlo za Kleopatru vse dobro. A dasi nisem gojil nobenega sovraštva zoper Antonija, je vseeno moral pasti in v tem svojem padcu potegniti seboj žensko, ki se je kakor kaka strupena rastlina ovila okrog njegove orjaške moči, da ga je v svojem objemu zadušila in umorila.

Zavoljo tega jaz nisem odšel za Antonijem, ampak sem ostal v senci in opazoval obraze velikašev in poveljnikov, ko so se razgovarjali.

"Tedaj velja!" je rekel oni, ki je imel poveljevati brodogve. "In prisezamo vsi, kolikor nas je, da bomo stali ob strani plemenitega Antonija do zadnjega!"

"Da! Da!" so mu odgovorjali.

"Da, da," sem rekel, govoreč iz sence, "stali in umrli."

Vsi besni so se okrenili in me zgrabili. "Kdo pa je ta?" je dejal eden.

"Tisti črnolici pes, Olimp!" je zavpil drugi. "Olimp, dvorni mag!"

"Olimp, izdajalec!" je zarohnel zopet drugi; "naredite konec njemu in njegovi čarovniji!" In tako rekoč je izdrl meč.

"Tako je! Pobjite ga; izdati hoče Antonija, katerega mora za plačo zdraviti."

"Počkajte malo!" sem rekel s počasnim in slovesnim glasom, "in pazite se, preden umorite služabnika bogov. Jaz nisem noben izdajalec. Jaz ostanem pač tukaj v Aleksandriji in čakam, kar pride, vam pa rečem, bežite, bežite k Cezarju! Jaz služim Antoniju in kraljici — služim jima zvesto, pred vsem pa služim svetim bogovom; in kar oni meni oznanijo, gospodje, to tudi vem. In jaz vem tole: Antonij je izgubljen in Kleopatra je izgubljena, zakaj Cezar zmaga. Zavoljo tega, ker vas spoštujem in častim, plemeniti gosodje, in s sočutjem mislim na vaše žene, ki bi ostale vdove, in na vaše majhne otroke brez očeta, ki bodo prodani kot sužnji, ako ostanete na Antonijevi strani, če vas je volja, in umrite! Ali pa zbežite k Cezarju in se rešite! To pa rečem zavoljo tega, ker so bogovi tako sklenili."

"Bogovi!" so godrnjali; "kakšni bogovi? Prerežite vendar izdajalcu vrat in naredite konec temu zlokožnemu govorniku!"

"Naj nam pokaže kako znamenje svojih bogov ali pa naj umre; temu človeku ne zapam," je rekel drugi.

"Nazaj, bedaki!" sem zagrmel. "Nazaj — oprostite mi roke — in pokazati vam hočem znamenje." In v mojem obrazu je bilo nekaj,

kar jih je prestrašilo, in izpustili so me in se umaknili. Tedaj sem vzdignil roke, napel vso silo svoje duše in gledal po globinah vsemirja, dokler ni moj duh stopil v zvezo z duhom božanske Izide. Samo besede moči nisem bil izgovoril, kakor mi je bilo zapovedano. In skrivnostna boginja se je odzvala pozivu mojega duha in se zgrnila in strašni tišini nad zemeljsko obličje. Vedno bolj globoka in silna je postajala tišina; celo psi so nehali lajati in tuliti in po mestu so ljudje prestrašeni obstali na mestu. Tedajci so se iz daljne daljave zaslišali glasovi grozljive godbe na sistru. Izprva jako tiho, čim bolj pa so se bližali, tem glasnejši so postajali, tako da se je naposled zrak tresel od pošastnega glasu groze.

Jaz nisem rekel besedice, temveč sem pokazal z roko proti nebu. In glej, v zraku je priplaval ogromna zastrta postava, katero je oznanjala naraščajoča godba sistr, in se počasi bližala, dokler ni njena senca padla na nas. Prišla je, odšla in se obrnila proti Cezarjevemu taboru; naposled je godba utihnila in strašno postavo je vzela noč.

"To je bil Bakh!" je vzkliknil eden. "Bakh, ki zapušča izgubljeno Antonija!" In ko je izpregovoril te besede, se je iz taborišča vzdignilo ječanje groze.

Jaz pa sem vedel, da to ni bil Bakh, tisti krivi bog, ampak božanska Izida, ki je zapustila Khem, odšla čez rob sveta in si poiskala dom v vsemirju, da je ne bi ljudje več poznali. Dasi je njeno čaščenje še ohranjeno, dasi je še vedno tukaj in na vseh zemljah, se Izida v Egiptu ne pojavlja več. Zakril sem si obraz in molil, ko pa sem odgnil plašč z obraza, sem videl, da so vsi pobegnili in sem bil sam.

Sedmo poglavje.

Antonijeva vojska in brodogve se podata pred Kanopskimi vrati — Antonijev konec. — Pripravljanje pijače smrti.

Drugi dan je ob zori prišel Antonij in dal povelje, da naj njegovo brodogve odrine proti Cezarjevemu brodogvu in da naj njegova konjica začne s Cezarjevo konjico boj na suhem. Brodogve se je nato postavilo v trojno vrsto in odplulo proti Cezarjevemu brodogvu, ki se je bilo prikazalo. Ko pa ste obe brodogvi trčili skupaj, so Antonijeve ladje vzdignile vesla v pozdrav, prešle k Cezarjevimi ladjam in skupaj z njimi odplule naprej. Antonijeva konjica je jezдила še preko Hipodroma, da bi napadla Cezarjevo konjico; ko pa ste se obe konjici sešli, so Antonijevi konjeniki povesili meče in prešli zapustivši Antonija, v Cezarjevo taborišče. Spričo tega je Antonij pobesnel od togote, da ga je bilo strašno videti. Klical je svojim legijam, da naj trdno stojte in čakajo napada; in nekoliko časa so res stale. Eden vojak pa — bil je isti častnik, ki me je prejšnji večer hotel umoriti — je skušal pobegniti; Antonij pa ga je za lastno roko pograbil, ga treščil na tla, skočil s konja in izdrl meč, da bi ga ubil. Že je dvignil meč visoko v zrak in vojak si je zakril obraz in čakal smrt. Antonij pa je povesil meč in mu velel vstati.

"Pojdi!" mu je rekel. "Pojdi k Cezarju in dobro se ti naj godi! Nekoč sem te rad imel. Zakaj bi med tolikimi izdajalci ravno tebe izbral, da bi te umoril."

(Dalje prihodnjic.)

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Zreli in nezreli.

Nezreli so v deželi — svobode, v Rusiji, vsi do osemnajstega leta, tako je razvidno iz vladne prepovedi, ko se do te dobe nobenemu, niti starši svojim otrokom, ne sme nihče približati s kakim verskim poukom. Pa so zopet ti Rusi zgodaj godni, zreli, ker ista vlada vključuje v svoje prav vladne vrste bojevitihih ateistov deco prav do osmega leta naprej. Za ateizem, ki dela silne preglavice odraslim, da ga dozdaj se niso mogli dokazati, naj bi bili zreli taki malčki, za kakverski pouk, ki ne pozna ateističnih težkoč, pa naj bi postali zreli šele z osemnajstim letom! Puzzling. Pa se dobro poznamo.

Kakor je razvidno iz zadnjega kongresa pod vladno zadržito, roba nekaj noče iti naprej, in za vstop med bojevite ateiste so znižali dobo od 16. do 14. leta. Morda so Rusi le prebrihtni že v šestnajstem letu? Da bi pa ptiči morda ne izleteli iz gnezda, se mladino od 8. do 14. leta uvrščava v "skupine mladih ateistov".

Konferenca je izvolila tudi centralni komite Brezbožnikov, kjer je 95 članov in 32 kandidatov. Med člani je Anatole Luničarsky, Nadejda Korupskaja, Lenina vdova, in Emilijan Jaroslavsky, tajnik centralnega komiteja komunistične stranke. Jaroslavsky je izjavil: "Osrednji problem naše družbe je, da mobiliziramo kolikor mogoče več milijonov zoper vero."

Milijoni nezrele ateistične mladine jih utegnile se klestiti, naj samo malo počakajo, ko ta mladina dozori, ako se prej ne uniči. Krogi, ki stojijo za ateisti, hočejo na vsak način ruski narod uničiti, ampak se lahko tudi opečejo in metla se lahko obrne.

Preveč nervoznosti.

Profesor Tuka, Slovak, je bil obdolžen protidržavnih mahinacij. Zdi se, da so tudi v Čehoslovakiji zelo in le preveč nervozni, kakor še bolj v Jugoslaviji. Prekrat, je prišel prehitro, da se naziranje ni moglo potrebno izkristalizirati.

Proces proti profesorju Tuku je zadobil hud sunek, ko je glavna priča, Anton Mras, izjavil, da so ga prisilili k izjavam zoper Tuko. Os se je zdaj obrnila proti Mrasu, ker postavili so ga pred prekri sod radi "neprimerne obrekovanja uradnikov". Na eni strani ne zamre stara mentaliteta, na drugi kipi kakor v sodu novega vina.

Bo zopet teklo — črnilo.

Ze vest sama na sebi ni nikakor povsem pravilna, ako se glasi "Katoliška cerkev dobi novo dogmo". Stvar izgleda, kakor bi katoliška cerkev kakodogmo skratka fabricirala, in to prav poljudno. Drugo je z vsebino vesti, ki se glasi: "Vatikan, 12. avg. — Sedemdeset škofov iz Italije je poslalo papežu prošnjo, naj na prihodnjem cerkvenem zboru, ki se menda vrši prihodnje leto, dogmatično razglasi telesni vnebohod Marije". Recimo kratko: Ako je bila Marija telesno po smrti vzeta v nebo, potem to ni nobena "nova" dogma, kvečemu more cerkev to resnico razglasiti prej ali slej za obveze cerkven nauk, česar res dozdaj še ni storila. Če pa Marija ni bila v nebo vzeta telesno po svoji smrti, niti papež niti cerkveni zbor ne more take dogme razglasiti, ker bi ne bila resnična.

V tem okviru se bo mnogo pisalo in razpravljalo, in, žal,

veliko črnila se bo porabilo prav po nepotrebnem.

Kar na prvo vest se je oglašil znani Arthur Brisbane. Zdi se, da se mož nekako boji, da bi vatican naredil pogrešek, češ, kako naj se dogmatično more trditi, da je Marija sla naravnost v nebesa. Dalje se zdi, da Mr. Brisbane hoče o zadevi malo več vedeti, kakor celo krogi, ki se bodo morda na cerkvenem zboru z zadevo bavili. Zbor in papež in vsi katoličani vejo, da nebesa ne pomenijo morda le nekega stanja, neke prilike, temveč, da so nebesa tudi kraj, mesto. — Kje je ravno to mesto, ta kraj, tega katoličani ravno ne vedo. Težko, da bi bilo morda ravno nad našo Ameriko, ali kje nad Evropo, niti nad Jugoslavijo. Ampak mogoče je pač, da se mora kaka oseba dvigniti navzgor in se more vzeti v nebo ali nebesa. Ako bi se telo "izpremenilo", "poduhovilo" — "kar je mesnega, se mora poduhoviti", nekako meni apostol — kakor je bilo izpremenjeno telo Spasiteljevo — "je vstal častiljivo" — bi se "vnebovzetje" lahko dogodilo trenutno, hipoma, ne da bi mi vedeli, kaj se je zgodilo. In ravno to je, kar se je zgodilo pri materi Spasiteljevi, Devici Mariji. Njeno vnebovzetje ni bilo prav nič podobno kakemu "poletu v nebo ali na nebo, ali proti nebesom", kar tako dobro ume naš ameriški Lindbergh.

Brisbane piše zanimivo, razborito, duhovito, a kot bogoslovec bi ne dobil nobenega patenta prav nikjer, v bogoslovju je navaden sušmar.

Ako cerkveni zbor ugodi prošnji sedemdeset laških škofov in številnih predstojnikov verskih redov in definira papež vnebovzetje Marije kot dogmo, potem vsaj med katoličani ne bo pray nobenih težkoč glede tega nauka. Saj je popolnoma primerno, da Marija, ki ni bila niti za trenutek v najmanjšem madežu kakega greha, ni bila v območju splošnega zakona, da čaka dan splošnega vstajenja in vesoljne sodbe, in bi se njena čista duša tedaj šele združila zopet z njenim telesom. Ko bi si mi ne bili nakopali izvirne greha, bi niti nam ne bilo treba tega zakona. Kdor pozna katoliški nauk in ga prav ume, ne bo naletel na nobene težkoče.

Mnogo nepotrebnega dela bi se lahko prihranilo in še več mnogo prav enako nepotrebnega in včasih odurnega prepira in prerekanja bi izostalo, ako bi se vsepovsod natančno držalo pravilnega pojmovanja. Pri vseh vprašanih velja stari rek: "Bene docet, qui bene distinguit — dober učitelj je, kdor jasno pojmuje in loči."

Ako kdo dobro ve, kaj je to in ono, kaj obsega, kakšno je njegovo bistvo, ne bo napačnih mnenj, vedel bo natanko, kaj je na njem, zadeva mu bo jasna, naj potem gre za kako bogoslovno ali navadno znanstveno in vsakdanjo zadevo.

V Mehiki se klestijo naprej.

Tako se poroča in sicer, da se klestijo katoliške frakcije v Mehiki, ko sta bili v Acolmanu dve osebi ranjeni in devet aretiranih. Vest dalje poroča, da so bili izgredi med rimskimi katoličani in mehikiškimi narodnimi katoličani. Kdor ume, temu bo to zadostovalo. Mehikiški narodni katoličani bodo pač taki katoličani, da se od drugih nasprotnikov katoličanov prav nič ne bodo razločevali, ako ne bodo še nekaj odstotkov slabši kakor kaki iz-

recni nasprotniki katoličanstva, ker bodo operirali tudi še s — hinavščino, da se imenujejo — katoličane. Tudi kake slovenski narodni katoličani bi bili prav malo katoliška prikazen.

Številke.

Dostikrat se zdi nekaj čisto malenkostno, brezpomembno, da se zanemarija, a pogostoma se prikaže, da zadeva nikakor ni malenkostna, ker se kažejo vse zle posledice in zelo važne posledice take — malenkosti.

Ko se je začelo naseljevanje sem v Ameriko, se prav nič ni zmenil, za kako narodnost naseljenec, predvsem Slovanov. Polagoma so ameriške oblasti šele začele šteti po narodnostih, ampak kako? Iz Avstrije je bilo vse — Austrijski, iz Ogrske pa vse — Hungarijci. Kdo se je dosti zmenil, ali je bil kdo Slovenec, Hrvat, sremški Srb, Čeh, Slovak, Poljak? Saj niti vse narodnosti niso bile označene v polah.

Ko pa je Amerika začela naseljevanje omejevati, se je nar krat spomnila — narodne kvote, in določila število novih in pripustljivih naseljenec na podlagi — narodnosti že naseljenih. Ko bi Slovenci ne bili del Jugoslavije kot take, je vprašanje, da bi bil odpadel po novi kvoti le en Slovenec za naselitev. To so posledice neke — malenkosti.

Avstrija je pred vojno iznašla naravnost pekiensko sredstvo za zatiranje slovanskega življa. To sredstvo je bilo — občevalni jezik. Ko se je vršilo ljudsko štetje l. 1910, smo v Beljaku z največjo težkočo spravili nekaj Slovencev med uradno štetje (nekaj nad 10), dasi je bilo po narodnosti v Beljaku tedaj dobrih 5 do 6 tisoč Slovencev, ko je Beljak od treh strani obdan od slovenskega ozemlja, in je bil pritok s Kranjskega zelo močan. Od najmanj 120 tisoč Slovencev je število skrčilo na kakih 70.000 dasi je slovenski življenj bolj naraščal pri porodih, kakor nemški. Pa so igrala te številke zelo važno vlogo pri konferenci v — Parizu leta 1919. O Angležih, Italijanih ni niti govora. Celo Francozi so videli edinole — uradne številke pri prebivalstvu. Nobeno pojasnjevanje ni zaleglo, kar ni bilo črno na belem, ni veljalo, in avstrijska nakana z občevalnim jezikom je beležila svoje uspehe, predvsem glede koroških Slovencev. Plebiscit je bil pesek v oči, osoda večine koroških Slovencev je bila zapečaten z občevalnim jezikom.

Pred dvema letoma se je začelo na Koroškem obravnavati radi narodne avtonomije Slovencev. Vsaj od nemške strani je bila to golo politična poteza, ker zači so bile čisto druge zadeve, nikakor ne morda želja, da se slovanski manjšini ustreže. Upalo se je, da že gola pogajanja rodijo zaželjeni sad. Celo v slovenskih krogih izven Koroške, kjer se gleda vse le z očali strankarske politike, se ni moglo dosti prehvaliti koroške socialistične stranke, da je tako pravična, da edinole ona more rešiti narodna vprašanja in jih bo tudi rešila... itd. Tudi Prosveta je objavila tak slavospev in o maloževala politična zastopnika koroških Slovencev, češ, do 40 odstotkov Slovencev je v socialistični stranki, poslanca Starc in dr. Petek ne reprezentirata slovenskega življa, ker narod ni za njima.

Zdaj so se vsa pogajanja vsaj za enkrat baje razbila. Prosveta ima v štev. 189. dopis iz Celoveca iz dne 26. julija t. l. Ta dopisnik ni imel več rečih očal, ker kakor noč in dan se razločuje ta dopis od prejšnjega.

Prej je videl dopisnik le — strankine uspehe, ni pa pomislil, kako vlogo utegnejo igrati številke, glasovi oddani za socialistično stranko. Dopis v

štev. 189. Prosvete pa prikazuje vso težo — številki, in dopisnik sam piše zelo objektivno:

Pogajanja so se te dni razbila. Večinske stranke nemške in veliki dunajski časopisi vsi složno trdijo, da so to zakrivili Slovenci, ker so zahtevali, da se dovoli slovenskemu Kulturnemu svetu, da lahko ustanavlja šole tudi v onih krajih, ki so bili pred prevratom slovenski, zdaj pa so jih že ponemčili Slovenci spet prisegajo, da so se pogajanja razbila zato, ker so se Nemci branili priznati Slovcem pravico, da lahko na svoje stroške ustanavljajo šole, kjer so sploh slovenski otroci brez ozira na število. Te šole pa naj bi podpržavili, čim bi število otrok znašalo 40 v vsaki šoli. Proti temu so se Nemci uprli in ne marajo nič slišati o teh "koncesijah."

Na Koroškem se razumljivo vrši nasilna germanizacija Slovencev, saj so znani slučaji, da je učitelj popisoval prebivalstvo svojega okolisa in je kratkotalo zapisal vse kot Nemce, dasi so bili vmes mnogi Slovenci. To je povsem razumljivo in ni potrebno nikakih posebnih dokazov zato, saj so Slovenci manjšina. In z manjšino se postopa kot postopa svinja z mehomo. Boj Slovencev kot tak ni namenjen le slovenizaciji (napraviti ljudi spet za Slovence), marveč je njihov boj usmerjen le na obrambo pred popolno germanizacijo. V tem boju pa jih vladne stranke ovirajo in jim ne dajo do pravic, ki so povsem naravne.

Nemški dunajski časopisi pišejo o tem ter se sklicujejo pri početju večinskih strank na neke številke. Namreč, da je pri popisu l. 1923 na Koroškem bilo Slovencev jedva 39.000, dočim šteje vse koroško prebivalstvo nad 370.000 duš. Torej so Slovenci velika manjšina. Te številke so vsekakor potrjene in se ne ozirajo na fakta, da so mnogo Slovencev pri popisu enostavno zapisali za Nemce. Drugo: trdijo, da so slovenske stranke oz. slovenska stranka dobila pri volitvah le 9000 glasov, dočim so v resnici dobili nad 15.000. Pri tem je treba še vpoštevati, da mnogo Slovencev voli na Koroškem socialistično stranko kot zastopnico delavskih interesov, prav tako jih je mnogo volilo tako zvano kmečko stranko, ker so jo smatrali za stanovsko stranko. Te številke torej ne morejo držati tako, kot jih nemške avstrijske stranke postavljajo. Slovenci kljub temu razbitju pogajanj ne obupavajo, marveč upajo do jeseni že najti sredstva, da zasigurajo sebi kulturno in gospodarsko avtonomijo ne le na papirju marveč tudi v detajlih.

Tudi Herostrat.

Herostrat je na vsak način hotel zasledovati, pa je zažgal tempelj Dijane v Efezu. Ime se je ohranilo, a "Herostratovo delo" je vse, samole ne slavno.

Francišek Asiški je slaven že 700 let po smrti, celo na znamkah je, in cele knjižnice so spisane o njem. In njegova slava ne bo zatemnela nikoli, saj se divijo njegovemu življenju celo drugoverci. Kako je ta ponižni svetnik prišel do take slave? Kratko lahko rečeno: Posnemal je in prizadeval se je posnemati življenje svojega ljubljenega Spasitelja.

V nekem ameriškem časopisu je debelo tiskano: "Minister warns against taking literary advice to imitate Christ's life." Ker mu očividno ne uspe, da bi postal Aleksander, je postal — Herostrat. Ko umrje, niti zmenil se nihče zanj ne bo.

"Am. Slovenec" je tvoj prijatelj, predstavi tega svojega prijatelja svojim drugim prijateljem in jih nagovori, da si ga naroče!

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK

DOBRO

delo, potrežbo in nizko ceno dobite pri nas!

Pišite nam po cene predno oddate naročilo drugam!

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim družtvam za tiskanje vseh uradnih tiskovin. Istotako vsem trgovcem, obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Nobeno naročilo prevzelo, nobeno premaro.